

ЗАГАЛЬНА МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВИМУШЕНИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ У ПРИЙМАЮЧИХ ГРОМАДАХ

Найбільш вдалою вважають наступну класифікацію моделей соціальної роботи в громаді: місцевого розвитку або розвитку територіальної громади (Local development or community development); соціального планування (Social Planning) та соціальної дії (Social Action), запропоновану Дж. Ротманом, завдяки якій змінилося уявлення про соціальну роботу в громаді та специфіку її організації.

«Ротманський» підхід до класифікації моделей соціальної роботи в громаді [2] описує й аналізує українська дослідниця Г.Слозанська [2, с. 154-157]. Місцевий розвиток або розвиток територіальної/ локальної громади як модель соціальної роботи в громаді фокусується на процесі створення і розвитку громади (community building) через залучення великої кількості її представників до процесу ідентифікації, вирішення власних проблем через налагодження і ведення ефективної комунікативної кампанії [2, с. 2-20]. Передбачає активну участь усіх її членів у суспільному житті, ініціювання змін та активізацію громадських рухів; вироблення і прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблем і розвиток громади. До дієвих форм реалізації означеної моделі науковці [1, с. 171-177] відносять: соціальні й освітні проекти; діяльність гуртків, клубів за інтересами; створення наглядових, громадських, експертних рад, громадських організацій, комітетів, фондів розвитку громад; проведення зборів, дебатів, обговорень суспільно-важливих питань, громадських слухань тощо. Соціальні працівники в межах застосування означеної моделі виступають у ролі фасилітатора, вчителя, каталізатора, а клієнти є активними учасниками процесу вирішення проблем.

Соціальне планування як модель спрямована на налагодження взаємодії між соціальними агенціями; передбачає аналіз їх діяльності, постановку цілей і визначення пріоритетів, розробку і реалізацію соціальних програм, оцінку їх ефективності, мобілізацію ресурсів задля покращення якості і забезпечення доступності соціальних послуг в умовах територіальної громади [1]. При цьому, значна увага приділяється децентралізації самих послуг та підвищенню рівня відповідальності місцевих структур за їх надання. Означена модель є найбільш загальною в соціальній роботі в громаді. До методів залучення громадськості можна віднести: поглиблене інтерв'ю, вибіркові або суцільні опитування, робочі зустрічі та фокус-групи; при оцінюванні потреб і проблем мешканців громади – опитування, аналізу документів, соціальних

показників тощо; для оцінки ресурсів – визначити види соціальних послуг і диференціювати установи, які їх надають, оцінити якість їх роботи; для покращення умов життєіснування певної категорії населення – працювати над розробкою і реалізацією соціальних програм і проектів у громаді. При реалізації моделі «соціального планування» фахівець соціальної роботи в громаді виступає у ролі експерта, аналітика, координатора програм і проектів; клієнти виступають у ролі споживачів послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Семигіна Т. Моделі та форми громадської активності у територіальних громадах / Т. Семигіна, Д. Лиховид // Нова парадигма. – 2015. – №(128). – С. 171-177.
2. Слосанська Г.І. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи у територіальних громадах: дис. ...д-р педагогічних наук : спец. 13.00.05 – Соціальна педагогіка (231 – Соціальна робота): захищена 2029-07-02; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2019. – 687 с.